

ВИБІРКОВА ДИСЦИПЛІНА

ЛЕКСИКОЛОГІЯ НІМЕЦЬКОЇ МОВИ

Викладач:

Ломакович В.Я. – кандидат педагогічних
наук, доцент

Завдання курсу:

- вироблення у студентів системного підходу до лексики і мови взагалі з урахуванням місця того чи іншого явища в лексичній системі; розвиток вміння розуміти складні зв'язки між різними лінгвістичними науками: лексикою, граматиною, історією мови, стилістикою, фонетикою;
- ознайомлення студентів із словниковим складом сучасної німецької мови у всій його різноманітності, з його специфікою в порівнянні з іншими мовами (в першу чергу – з українською), з його територіальною, соціальною і історичною диференціацією;
- ознайомлення студентів із проблематикою лексикологічних досліджень, понятійним апаратом лексикології, методами лінгвістичного дослідження, з дискусійними проблемами і концепціями, які відображені у найбільш визначних працях вітчизняних та зарубіжних лінгвістів. Курс передбачає розвиток у студента критичного підходу до наукової літератури і вміння знайти – при наявності протилежних думок – методологічно вірне вирішення теоретичних питань, тобто допомогти студенту самому аналізувати мовний матеріал, ставити і розв'язувати наукові лексикологічні проблеми, послідовно застосовувати висунуті теоретичні положення в практиці лінгвістичного аналізу.

Мета курсу:

- Курс знайомить студентів з проблематикою лексикологічних досліджень, понятійним апаратом лексикології, методами лінгвістичного дослідження, з дискусійними проблемами і концепціями, які відображені у працях вітчизняних та зарубіжних лінгвістів. Курс повинен допомагати студенту правильно аналізувати мовний матеріал, осмислити і впорядкувати вже набутий ним у попередніх семестрах вокабуляр і сприяти більш цілеспрямованому, свідомому і систематичному засвоєнню нової лексики.
- Курс лексикології спрямований на підготовку вчителя німецької мови. Професійна спрямованість курсу полягає у виробленні в студентів відповідних науково-професійних вмінь пояснювати — як під час педпрактики, так і під час педагогічної роботи після закінчення — різноманітні лексичні явища на основі їх глибокого теоретичного осмислення.

Пройшовши курс “Лексикологія німецької мови”, ви зможете:

- оперувати основними поняттями лексикології;
- правильно вживати лексичні та фразеологічні звороти німецької мови;
- розрізняти види лексичних значень та системних зв'язків лексики,
- підбирати синоніми, антоніми, будувати синонімічні ряди,
- розрізняти омоніми, характеризувати їх типи та види, визначати шляхи виникнення;
- формувати тематичні групи, лексико-семантичні поля і т. д.;
- визначати соціальну, територіальну та часову приналежність лексичної одиниці;
- ідентифікувати фразеологізми та аналізувати їх структуру;
- встановлювати тип семантичного взаємозв'язку між фразеологізмами;
- здійснити словотворчий аналіз похідної лексики;
- користуватися різними типами словників;
- здійснити комплексний лексико-семантичний аналіз будь-якого німецького слова, створювати «монографію» слова, самостійно складати лексикологічні тести різних типів.

Теми курсу:

- **Тема 1.** Предмет, види, методи лексикології та її проблеми.
- **Тема 2.** Слово як основна одиниця словникового складу і як мовний знак
- **Тема 3.** Слово і його значення
- **Тема 4.** Багатозначність
- **Тема 5.** Полісемія і омонімія
- **Тема 6.** Зміна значень слів як один із шляхів розвитку та якісного збагачення словникового складу.
- **Тема 7.** Особливе місце словотвору в науці про мову
- **Тема 8.** Основоскладання як один з найбільш продуктивних видів словотвору в сучасній німецькій мові.
- **Тема 9.** Слововивід як один з найбільш продуктивних видів словотвору в сучасній німецькій мові.
- **Тема 10.** Особливі види словотвору

Теми курсу:

- **Тема 11.** Запозичення в німецькій мові та їх класифікація
- **Тема 12.** Територіальна диференціація словникового складу сучасної німецької мови.
- **Тема 13.** Соціолінгвістична характеристика словникового складу сучасної німецької мови.
- **Тема 14.** Нове і старе в словниковому складі сучасної німецької мови.
- **Тема 15.** Синонімія в німецькій мові
- **Тема 16.** Антонімія в німецькій мові
- **Тема 17.** Теорія семантичних полів
- **Тема 18.** Семантичні групи слів на базі словотвору
- **Тема 19.** Фразеологізми та їх класифікація
- **Тема 20.** Особливості лексикографії сучасної німецької мови

Самостійна та індивідуальна робота:

Самостійна робота включає:

- підготовку теоретичних питань курсу;
- складання письмових узагальнень до теми у вигляді тез (5-6 стор.)
- підготовку до практичних занять, виконання усних і письмових завдань;
- опрацювання основної й додаткової літератури з головних проблем лексикології німецької мови;
- складання таблиць, схем тощо.
- Контроль виконання завдань для самостійного опрацювання здійснюється на семінарських заняттях.

Індивідуальні завдання

Індивідуальне завдання виконується студентом в позааудиторний час і перевіряється викладачем за розкладом консультативних та індивідуальних занять викладача.

Основною метою цього виду діяльності є поглиблення набутих студентами під час аудиторних занять знань з теоретичних основ лексикології та удосконалення вмінь та навичок здійснення наукового аналізу семантичних явищ та демонстрації дослідних прийомів на конкретному текстовому матеріалі.

Орієнтовні завдання для індивідуальної роботи

- Знайти та виписати з статей німецьких газет „Die Welt“, „Die Zeit“, „Frankfurter Allgemeine“, „Süddeutsche Zeitung“ і ін. або з текстів німецьких журналів „Der Spiegel“, „Stern“, „Fokus“ і ін.:
- 5 речень з прикладами складних іменників, що містять 5-6 компонентів;
- 5 речень з частково скороченими словами (parziellen Kurzwörtern). Приклади подавати з вказанням джерела та номера сторінки.
- Зробити письмово за схемою всебічний лексичний аналіз 5 слів німецької мови.

Will|kom|men

[vɪl'kɔmən], Adjektiv:

andere Bezeichnung für:
Schön, dass du da bist.